

Paper mullat

"Soñamos con la atención universal: con el silencio de todos los que callan para escucharnos, de todos los que renuncian a escribir para leernos. Consideramos que al menos ciertas cosas deberían ser leídas por todos. Pero ¿qué es lo que uno puede decir a todos? Si hubiera una asamblea universal permanente, en la que todos fuéramos pasando al micrófono para dirigirnos a todos, el tiempo no alcanzaría ni para saludar y retirarnos de inmediato. El diálogo universal se reduciría al reconocimiento del tú, a esa especie de Poema Babilónico de la Creación que es decirnos: «Buenos días.» Quizá la vida es eso: aparecer con un saludo y desaparecer. Pero es difícil aceptarlo. El saludo suena con la eternidad, lo que lleva a no querer soltar el micrófono, lo que lleva a la comunión totalitaria. Todos deberían escuchar lo que Yo tengo que decir. El saludo interminable es un yo interminable, centro del universo."

Gabriel Zaid, *Los demasiados libros*. Anagrama, 1996

La societat oferent -milions d'ofertes més o menys diferenciables- necessita cada dia cridar més l'atenció sobre allò que s'ens ofereix com a receptors -milions d'individualitats aïllades-. Serveis, lleure, necessitats, reivindicacions, crits desesperats, marques d'identitat,... Tot s'ofereix al carrer a través de papers enganxats al mobiliari urbà, repartits en mà i després llençats a terra... Les inclemències del temps, els serveis de neteja, un paper enganxat a sobre, malmeten o amaguen aquests papers que ens oferien el món sencer i ja només en queden les restes, gairebé il·legibles, dels paradisos promesos, de les protestes enrabiades, dels animals perduts, dels pisos en venda,... paper llençat, que serveix per a no res, que ja no diu res, que ja no és res. I llavors es reactiva l'espiral, un altre cop es renoven ofertes, noves i velles, un inacabable diàleg mut entre cartells: un cantant de Casablanca actúa pròximament, a l'acadèmia de la cantonada pots aprendre alemany i es fan mudances econòmiques. Demà potser ja no hi seran els cartells. Papers, papers i més papers,... com les ofertes, com nosaltres, milions de papers que ja no mira ningú, com cartes anònimes sense destinatari, inútils, però que tornen una i una altra vegada a aparèixer. Adhesius als panys, quin serraller escolliré d'entre les dotzenes que s'anuncien? Perquè la roda no deixi de girar, cada dia han d'aparèixer més papers. Els diaris gratuïts, en busques camí del metro i no en trobes; un dia, veus que al seient del costat n'hi ha un viatjant com un passatger més. No l'agafes, qui sap qui l'ha tingut entre les seves mans? Un dia et decideixes i l'agafes, passes ràpidament els fulls, per tan poc contingut no calia gastar paper! Paper malbaratat, paper inútil, que acabarà al terra, a les escombraries o, amb sort, al contenidor blau. Dos nois o noies joves repartint propaganda al metro, tothom l'agafa i la llença a la primera paperera. Tothom? No, els hi ha que no tenen paciència per esperar a la paperera. Què ha fet el paper per merèixer el terra? O potser no seria millor preguntar-se perquè aquesta despesa de paper? Si estem al metro, ens cal un fulletó per explicar-nos com es va en metro? Aquesta comunitat no admet publicitat, i malgrat tot la bústia n'està plena, com estaria si n'admetés? Paper, paper, llençar paper per no res. De sobte, un carrer empaperat amb poemes mig esquinçats, poesia en paper llençada al buit. Reivindicacions, volem..., no a..., llibertat per a..., cartells mig arrencats, adhesius descolorits, es va aconseguir? Em temo que no... paper mullat.

I els arbres?... Vida perduda.

Barcelona, setembre 2008

"La productividad moderna reduce el costo de la reproducción mecánica y aumenta el costo de la reproducción socrática. [...] Ante la disyuntiva de tener tiempo o cosas, hemos optado por tener cosas. Hoy, es un lujo leer a Sócrates, no por el costo de los libros, sino del tiempo escaso. Hoy, la conversación inteligente, el ocio contemplativo, cuestan infinitamente más que acumular tesoros culturales."

Gabriel Zaid, *Los demasiados libros*. Anagrama, 1996

carlos.pina.sales@gmail.com
<http://carlos-pina.stidna.org>

Taller de reciclatge conceptual de paper / paper mullat és una obra/procés que pretén fer una reflexió crítica sobre l'acumulació i l'excés d'informació a la nostra societat, a través de la fotografia, el vídeo i la performance, amb la participació dels espectadors.

Aquesta obra tanca la sèrie **entorn (entorns + contextos)**¹ per fer una revisitació final a les darreres restes del meu arxiu personal i crear una obra totalment nova juntament amb el treball en fotografia que he vingut desenvolupant al llarg del darrer any.

Hi ha dos conceptes bàsics en aquesta sèrie; en primer lloc, l'abandó ritual de tot un seguit d'objectes acumulats al llarg del temps; en segon lloc, la contextualització de l'acte en si i dels objectes abandonats dintre de la pròpia biografia personal, social i històrica. L'altra concepte fonamental és la reflexió implícita sobre el document i en les implicacions que té la seva destrucció: es deixen enrere coses importants perquè ja estan fora del seu temps, per tallar els lligams emocionals que produeixen i evitar així ser retingut pel propi passat. Existeix una clara intenció transgressora en aquesta destrucció d'objectes i documents col·leccionats, pel valor que se'ls dona en la nostra societat, ja que en l'anomenada "societat de la informació", la informació és considerada riquesa i la nostra societat capitalista identifica riquesa amb acumulació; d'aquesta manera, el fet de destruir informació acumulada és destrucció de riquesa i té per tant una intenció política.

Taller... sorgeix a partir d'un treball en procés, basat en la fotografia i s'incorpora com a part del material a fotografiar. Poc a poc, però, els lligams entre ambdós processos s'han anat enllaçant de tal manera que han esdevingut un únic procés format per múltiples parts que conformaran una obra amb un abast més ample, presentada en diferents formats.

L'obra parteix del convenciment de que la suposada "societat de la informació" en la qual vivim no és una altra cosa que la "societat del soroll". En termes de la teoria de la informació, només es considera informació a allò que augmenta el coneixement del receptor; d'aquesta manera, una tautologia no és informació perquè no aporta res de nou.

Aquest treball parteix de la idea de què la sobrecàrrega d'*inputs* aporta una informació inversament proporcional al volum dels *inputs*. Llavors, quan els *inputs* tendeixen a l'infinit –per les incomptables fonts d'entrada, tals com mitjans de comunicació, internet, publicacions i llibres, flyers, tarjetons, etc-, la informació real que aporten tendeix a zero, i l'*input* es converteix en soroll blanc, abastant tot l'espectre de la comunicació i impossibilitant-la en lloc de permetent-la.

En el cas límit, la classificació i/o destriament d'una sèrie infinita d'*inputs* és materialment impossible, entrant en un estat d'incomunicació absoluta i, per tant, de total desinformació. Dins de la nostra societat, aquesta desinformació no és, però, innocent.

¹ http://carlos-pina.stidna.org/en_torno

Paper mullat

Aquest treball en procés va començar el 2007 com a reportatge fotogràfic. El concepte bàsic era anar recollint imatges de papers, cartells, adhesius, diaris, etc., mig arrencats o llençats pel terra per la ciutat, tant de Barcelona com d'altres indrets per on anava. Els continguts eren fonamentalment, encara que no exclusivament, de caire reivindicatiu, i fotografiar-los mig arrencats o fets malbé, era una mena de metàfora de com aquelles reivindicacions, i les promeses que podrien haver-se rebut a canvi, eren paper mullat, una visió cínica, però bastant realista de la realitat quotidiana.



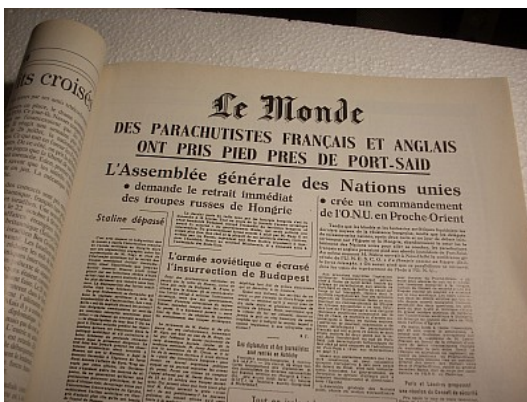
Posteriorment, altres temàtiques es van afegir al reportatge. D'una banda, fruit del meu interès per la memòria històrica², havia estat documentant-me sobre determinats aspectes de la guerra civil espanyola -un tema que m'interessa a nivell personal i artístic-, i comptava amb fotografies de llibres, del centre d'estudis de la batalla de l'Ebre i del poble vell de Corbera d'Ebre, entre d'altres. Les expectatives que va aixecar la Llei de la Memòria Històrica i la posterior decepció que va causar la seva formulació van fer decidir-me a incorporar aquestes imatges dins d'aquests "papers mullats".

Més endavant es van afegir fotografies de diaris, d'espais i d'objectes, d'estants de llibres a diferents biblioteques, fotografies de tota mena de papers a les vies públiques... Sempre amb aquesta idea de l'excés i l'efimeritat de la informació, un altre dels temes que he treballat en el passat.

Es van fer més de 3.800 fotografies d'aquesta part del projecte, abans de destriar. La càmera utilitzada és una càmera digital de gamma baixa, una Nikon L10. Donat que la intenció d'aquest reportatge era anar captant les imatges trobades en qualsevol moment, volia una càmera senzilla i que podés portar a sobre en tot moment. L'opció per la baixa tecnologia és una constant en el meu treball i aquesta càmera complia tots els requisits.

Taller de reciclatge conceptual de paper

Aquesta part es plantejava com una darrera revisitació al meu arxiu de diaris i altra documentació que conservava. La documentació estava guardada en 9 caps de 37 x 24 x 18 cm, que contenien diaris, papers, llibres, flyers, postals i invitacions a exposicions, anotacions manuscrites, DVDs i algú vídeo. Les temàtiques són diverses, des de política internacional, cultura, i d'altres temes que en el seu moment m'interessaven prou com per conservar-los. El material està datat entre principis dels 90 i l'actualitat, encara que hi ha algun material més antic, com una col·lecció de llibrets sobre política que conservava des de l'any 77-78.



² <http://carlos-pina.stidna.org/memories>
<http://carlos-pina.stidna.org/histories>



La primera part del procés consistia en fer el registre fotogràfic de tots i cadascun dels documents conservats. Aquesta part es plantejava com una performance que podia ser realitzada tant a porta tancada com amb la presència d'altres persones, a qui aniria explicant què representaven els diferents materials, el que eren, el seu context, perquè els vaig estar guardant tant de temps, etc, o contestar a les seves preguntes; potser podria conservar algun d'ells, si m'interessés, justificant-ho; també els assistents podrien quedar-se algun, si ho desitgessin i expliquessin el perquè –d'aquí la idea de presentar-la irònicament com a "taller de reciclatge conceptual"-,

tot això amb una intenció performàtica. Part dels documents ha estat reciclat després de ser fotografiat i altra part ha estat intervingut performàticament.

Els canvis de las fesomia de l'estudi s'han anat documentant fotogràficament.

La performance estava plantejada de tal manera que és alhora un fi i un mitjà. Un fi com a performance duracional al llarg del temps que podia ser visitada pel públic en diferents moments i un mitjà per generar la documentació fotogràfica que s'utilitzaria en una fase posterior del projecte.

Taller de reciclatge conceptual de paper

Sobre el material

El material utilitzat són les restes del meu arxiu, del que m'he anat desfent des de 2000 en les meves performances (veure http://carlos-pina.stidna.org/en_torno), en total 9 caixes de material divers.

La societat actual genera més material escrit del que és possible assimilar amb el temps de què disposem. La idea que va conformar aquest arxiu va ser apartar tot allò que semblava interessant per llegir-lo "quan tingués temps", temps que no va arribar. Cadascuna de les parts d'aquest procés performàtic de desfer-me de les diferents parts del meu arxiu implicava una darrera revisió que em permetia recuperar aquell temps. La darrera revisió permetia completar el destí de l'arxiu i completar el destí del seu contingut, tot i que ja obsolet.

La lectura de l'arxiu encara que en un temps decalat calma l'angoixa existencial de "no estar informat" però provoca una curiosa distorsió en el *continuum* temporal, perquè el que es llegeix ja va passar fa anys. Aquesta angoixa és una de les "creus" de les quals he parlat en altres dels meus treballs, i aquesta lectura decalada es converteix, per la seva falta d'utilitat, en diversió i per no encaixar en el paradigma dominant, en subversió.

Sobre el procés

En un primer moment, el procés de treball amb els material dins d'aquest "taller" va seguir la mateixa dinàmica que els cartells enganxats als espais públics, on les diferents capes se superposava, una informació amagava l'anterior, a més d'haver-hi trossos arrencats. Arribat a un punt, amb un cert número de capes, el conjunt adquiria volum i consistència, deixant de ser un pla bidimensional per convertir-se en un objecte tridimensional. Fruit d'aquest primer procés van ser els murals i les creus realitzades amb els flyers i invitacions a activitats culturals.

Tot aquest procés ha estat documentat fotogràficament.



En un moment donat, el procés va arribar a un punt d'inflexió conceptual, abandonant el model constructiu dels cartells a l'espai públic. A partir de llavors, els objectes construïts estarien determinats pel contingut del seu material constitutiu. Significat i significant tindran una estreta relació, els objectes intervinguts performàticament esdevindran "performatius", passaran de la paraula a l'acció.



Paper mullat. El vídeo

La darrera fase del projecte va ser la realització d'un vídeo amb les fotografies preses al llarg de tot el procés, unes 5.000. La intenció era plasmar físicament la sobreinformació de la qual parlo amb un vídeo muntat fotograma a fotograma a partir de les fotografies sobre una peça musical composta per mi, *Le miroir (enfin) cassé*.

